

**РІШЕННЯ
СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ
ДФ 58.082.154 ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ**

про присудження ступеня доктора філософії
з галузі знань 08 – Право
на підставі прилюдного захисту дисертації
«Медіація як спосіб вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності»
за спеціальністю 081 – Право
7 серпня 2026 року

Турлай Олег Іванович народився у 1979-у році в с. Хропотова, Чемеровецького району Хмельницької області, є громадянином України.

У 2012 році закінчив Національну академію внутрішніх справ та отримав диплом магістра за спеціальністю «Правознавство».

У 2021 році вступив на заочну форму до аспірантури Західноукраїнського національного університету відповідно до наказу № 394 від 15.09.2021 року за спеціальністю 081 «Право». 30 квітня 2024 року наказом № 327 від 30.04 2024 року його було переведено на денну форму здобуття освіти.

Разова спеціалізована вчена рада утворена наказом ректора Західноукраїнського національного університету № 432 від 17.06.2026 року на підставі рішення Вченої ради Західноукраїнського національного університету (протокол № № 10 від 17.06.2026 року) у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради – Кравчук Мар'яни Юріївни, докторки юридичних наук, професорки, завідувачки кафедри адміністративного права та судочинства Західноукраїнського національного університету;

рецензентів:

Сломи Валентини Миколаївни, докторки юридичних наук, професорки, професорки кафедри цивільного права і процесу Західноукраїнського національного університету;

Гнатів Оксани Богданівни, кандидатки юридичних наук, доцентки, доцентки кафедри цивільного права і процесу Західноукраїнського національного університету;

офіційних опонентів:

Резніка Олега Миколайовича, доктора юридичних наук, професора, Заслуженого юриста України, провідного наукового співробітника маркетингового центру НДЧ кафедри маркетингу Сумського державного університету;

Анікіної Галини Володимирівни, кандидатки юридичних наук, доцентки, професорки кафедри приватного права Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова;

на засіданні 7 серпня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право Турлаю Олегу Івановичу на підставі публічного захисту дисертації «Медіація як спосіб вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності» за спеціальністю 081 Право.

Дисертацію виконано в Західноукраїнському національному університеті Міністерства освіти і науки України, м. Тернопіль.

Науковий керівник Москалюк Надія Богданівна, докторка юридичних наук, професорка, професорка кафедри безпеки та правоохоронної діяльності Західноукраїнського національного університету.

Дисертацію подано у вигляді рукопису. Дисертаційна робота є самостійно виконаним науковим дослідженням. Висновки та пропозиції, викладені в дисертації, зроблені автором особисто. З метою забезпечення достовірності одержаних у дисертації результатів було використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження. Дисертаційна робота написана українською мовою.

Зміст дисертаційної роботи відповідає темі дослідження та спеціальності 081 Право. Практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що вони можуть бути використані у нормотворчій, науково-дослідній сфері, правозастосовній діяльності та освітньому процесі.

Прикладний характер результатів дисертаційного дослідження підтверджується відповідними довідками про впровадження, зокрема, актами адвокатів та актом Західноукраїнського національного університету.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, які об'єднують вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 191 сторінку. Список використаних джерел становить 120 найменувань.

Основні теоретичні та практичні результати дисертаційного дослідження відображено в одинадцяти наукових публікаціях, з яких: 4 статті – у вітчизняних фахових наукових виданнях; 1 стаття – у зарубіжному науковому періодичному виданні, 6 тез – у матеріалах наукових конференцій.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Турлай О.І. Історичні аспекти виникнення медіації як форми захисту прав інтелектуальної власності. Актуальні питання правознавства. 2022. № 4. С. 18-23.

2. Турлай О.І. Медіація як позасудовий спосіб врегулювання спорів щодо об'єктів права інтелектуальної власності. Наше право. 2022. № 4. С. 131-136.

3. Турлай О.І. Особливості запровадження медіації в Україні та досвід країн ЄС. Visegrad Journal on Human Rights. 2022. № 4. с. 156-161.

4. Турлай О.І. Зарубіжний досвід застосування медіації для захисту прав інтелектуальної власності. Наше право. 2023. № 1. С. 135-141.

5. Турлай О.І. Поняття медіабельності спору у сфері інтелектуальної власності та її критерії. Наукові записки. Серія Право. Випуск 17. 2024. С. 69-74.

Опубліковані праці, що засвідчують апробацію матеріалів дисертаційної роботи:

6. Турлай О.І. Поняття, основні принципи, види та етапи медіації. Пріоритети зміцнення безпеки держави та підвищення ефективності правоохоронної діяльності: національні та міжнародні контексти. Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції. м. Тернопіль, 6 травня 2022 р. С. 158-162.

7. Турлай О.І. Головні підходи до застосування процедури медіації в зарубіжних країнах. Світ наукових досліджень. Випуск 16. Матеріали Міжнародної мультидисциплінарної наукової інтернет-конференції. м. Тернопіль, Україна м. Переворськ, Польща, 16-17 лютого 2023 р. С. 193-195.

8. Турлай О.І. Переваги та недоліки медіації у вирішенні спорів у сфері права інтелектуальної власності. Юридичні науки: проблеми та перспективи. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 24–25 лютого 2023 р. С. 60-63.

9. Турлай О.І. Роль Центру з арбітражу та посередництва у вирішенні спорів у сфері інтелектуальної власності. Удосконалення законодавства та механізму реалізації захисту прав інтелектуальної власності в умовах післявоєнного відновлення України. Матеріали V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції міст Київ-Дніпро. 23-24 березня 2023 р. С. 161-164.

10. Турлай О.І. Становлення інституту медіації в Україні та США: порівняльно-правова характеристика. Україна в умовах реформування правової системи: сучасні реалії та міжнародний досвід. Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції, м. Тернопіль, 28 квітня 2023 р. С. 403-405.

11. Турлай О.І. Правова природа медіаційної угоди у спорах інтелектуальної власності. «Україна в умовах реформування правової системи: сучасні реалії та міжнародний досвід Матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції м. Тернопіль, 2-3 травня 2025 року. С. 102-106.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці та висловили зауваження:

Голова ради: **Кравчук Мар'яна Юріївна**, докторка юридичних наук, професорка, завідувачка кафедри адміністративного права та судочинства Західноукраїнського національного університету. *Без зауважень.*

Рецензентка: **Слома Валентина Миколаївна**, докторка юридичних наук, професорка, професорка кафедри цивільного права і процесу Західноукраїнського національного університету. *Зауваження:*

3. У дисертації значну увагу приділено досягненню сторонами взаємоприйнятної домовленості, однак дещо менш повно досліджено зміст і динаміку зобов'язальних правовідносин, що виникають унаслідок укладення угоди за результатами медіації.

Доцільно було б конкретизувати момент виникнення такого зобов'язання, характер обов'язків сторін, строки та порядок їх виконання, наслідки прострочення чи неналежного виконання, а також можливість зміни, розірвання або односторонньої відмови від домовленостей. Окремого уточнення потребує співвідношення первісного спірного правовідношення з новим зобов'язанням: чи припиняється первісна вимога з моменту укладення угоди, чи зберігається до

повного її виконання. Розкриття цих питань надало б дослідженню більшої цивілістичної завершеності.

4. Практична ефективність медіації визначається не лише досягненням сторонами домовленості, а й створенням належних правових гарантій її добровільного та своєчасного виконання. У зв'язку із цим дисертаційне дослідження могло б бути доповнене більш ґрунтовним аналізом цивільно-правових механізмів забезпечення виконання медіаційної угоди, зокрема можливості використання неустойки, поруки, гарантії, застави та інших договірних способів стимулювання належного виконання сторонами прийнятих на себе зобов'язань.

Водночас доцільним видається більш детальне дослідження особливостей цивільно-правових наслідків порушення медіаційної угоди, насамперед співвідношення загальних положень договірної відповідальності із принципами добровільності, автономії волі та консенсуального характеру медіації. Додаткове висвітлення цих аспектів дозволило б повніше розкрити юридичний механізм реалізації досягнутих домовленостей та посилило б практичну цінність запропонованої автором концепції.

Рецензентка: Гнатів Оксана Богданівна, кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри цивільного права і процесу Західноукраїнського національного університету. *Зауваження:*

1. Дисертація містить ґрунтовний аналіз угоди, укладеної за результатами медіації. Водночас із позицій практичного правозастосування більшої конкретизації потребує порядок процесуального оформлення досягнутих домовленостей у випадках, коли спір уже перебуває на розгляді суду. Доцільно було б чіткіше розмежувати ситуації, у яких сторони можуть звернутися із заявою про затвердження мирової угоди, відмовитися від позову, визнати позов або просити про залишення позову без розгляду, оскільки кожна із цих процесуальних моделей має різні правові наслідки щодо можливості повторного звернення до суду, розподілу судових витрат, повернення судового збору та примусового виконання домовленостей. Крім того, окремого аналізу потребує питання про те, чи всі умови угоди, досягнутої за результатами медіації, можуть бути включені до мирової угоди та затверджені судом, особливо якщо вони виходять за межі предмета спору або стосуються прав та інтересів інших осіб. Висвітлення цих аспектів істотно посилило б прикладне значення результатів дослідження для судової та адвокатської практики.

2. У роботі належну увагу приділено правовому статусу медіатора та вимогам до його професійної підготовки, однак участь адвоката у процедурі медіації спорів у сфері інтелектуальної власності могла б бути досліджена більш комплексно. З огляду на специфіку таких спорів адвокат нерідко забезпечує не лише представництво інтересів клієнта, а й здійснює правову оцінку належності майнових прав інтелектуальної власності, обсягу правомочностей сторін, чинності охоронних документів, допустимості розпорядження відповідними правами та юридичних наслідків запропонованих домовленостей.

У зв'язку із цим доцільно було б чіткіше визначити процесуально-правовий статус адвоката у процедурі медіації, межі його участі у виробленні умов

майбутньої медіаційної угоди, а також співвідношення його професійного обов'язку щодо належного захисту інтересів клієнта з принципами добровільності, конфіденційності та самовизначення сторін медіації. Додаткове дослідження зазначених питань посилює б практичне значення роботи для адвокатської та медіаційної практики.

Опонентка: **Резнік Олег Миколайович**, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, провідний науковий співробітник Маркетингового центру НДЧ кафедри маркетингу Сумського державного університету.
Зауваження:

3. Запропонована автором модель передбачає формування спеціалізованої інституційної та кадрової інфраструктури медіації у сфері інтелектуальної власності, що загалом заслуговує на підтримку. Водночас додаткового обґрунтування потребує оптимальний обсяг спеціального нормативного регулювання такої медіації. Надмірна деталізація вимог до процедури, медіаторів та організацій може не узгоджуватися з принципами добровільності, самовизначення сторін і гнучкості медіації, тоді як повна відсутність спеціальних стандартів не гарантує належного врахування технічної та правової складності інтелектуально-правових спорів. У зв'язку із цим доцільно було б чіткіше визначити, які елементи спеціалізації мають закріплюватися на законодавчому рівні, які можуть встановлюватися підзаконними актами або професійними стандартами УКРНОІВІ, а які доцільно залишити у сфері саморегулювання медіаторської спільноти. Це дозволило б узгодити потребу у спеціалізації з природою медіації як гнучкої та автономної процедури.

Опонент: **Анікіна Галина Володимирівна**, кандидатка юридичних наук, доцентка, професорка кафедри приватного права Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова.
Зауваження:

1. Дисертація охоплює широке коло спорів у сфері інтелектуальної власності, однак стрімкий розвиток штучного інтелекту актуалізує потребу в окремому дослідженні медіабельності конфліктів щодо результатів, створених або згенерованих із використанням таких систем. У подібних спорах невизначеними можуть залишатися суб'єкт права, обсяг творчого внеску користувача, правовий режим навчальних даних, а також розподіл відповідальності між розробником, постачальником і користувачем системи.

Медіація здатна забезпечити гнучке врегулювання майнових та організаційних аспектів таких конфліктів, однак не може підміняти вирішення принципових питань правосуб'єктності, охороноздатності результату та виникнення виключного права. У зв'язку із цим доцільно було б чіткіше визначити, які складові спорів щодо результатів штучного інтелекту можуть бути предметом медіаційної домовленості, а які потребують попереднього або подальшого вирішення компетентним органом.

Однак, наведені зауваження мають переважно дискусійний характер і відображають окремі напрями подальшого розвитку досліджуваної проблематики. Вони не ставлять під сумнів обґрунтованість основних наукових положень, сформульованих автором, не впливають на загальну позитивну оцінку

дисертації та не зменшують її наукової новизни, теоретичної і практичної цінності.

Результати голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» - членів ради.

«Утрималися» -.

На підставі результатів голосування спеціалізована вчена рада ДФ 58.082.154 прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії Турлаю Олегу Івановичу з галузі знань 08 – Право за спеціальністю 081 – Право.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається:

Голова разової спеціалізованої
вченої ради



Мар'яна КРАВЧУК